

Statusrapport over den økonomiske situasjonen, jf. Rundskriv om utarbeiding av søknad om statstilskot for 2016 og hjelpetekst. Det er plass til 3000 tegn eller ca. en side tekst.

Statusrapporten skal inneholde en vurdering av den økonomiske utviklingen de siste tre årene og forventninger for 2016 med hensyn til egenkapital, likviditet, egeninntekter og utviklingen i kostnader til lønn og pensjon. Statusrapporten skal også redegjøre for andre sentrale problemstillinger for institusjonen.

Styret betrakter den økonomiske situasjonen som utfordrende. I 2014 karakteriserte de den som stram. For å bedre på situasjonen, har styre arbeidet ut fra tre strategier:

1. Be representantskapet pålegge kommuner og fylkeskommuner en indeksregulering som i større grad tar høyde for lønnsvekst.
2. Øke egeninntjeningen.
3. Arbeide for at det statlige tilskuddet økes.

Ad. pkt. 1 har en de siste årene lyktes, ved at representantskapet har vedtatt en indeksregulering for kommunene og fylkeskommunen på samme nivå som Kulturdepartementet, da denne tidligere har tatt høyde for reell lønns og prisvekst. Ad. pkt. 2 er det i 2014 gjennomført et arbeid i forhold til posisjonering som grunnlag for en sterkere markedstilpasning (vedlagt). I 2015 følges dette opp med markedsplaner for alle avdelinger. VAM har stor tro på at et målrettet arbeid vil kunne øke besøket og inntjeningen vesentlig (jf. senere i søknaden). Det arbeides i forhold til sponing når det gjelder nye utstillinger osv., men sammenfall med nedgangstider i offshore industrien gjør arbeidet krevende. Ad. pkt. 3 økte Kulturdepartementet fra 2014 sin bevilgning til samlingsforvaltning og fra 2015 til vedlikehold på Setesdalsbanen og museets bygningsmasse, noe museet er svært glade for. Disse tiltakene har vesentlig bedret på museets mulighet til å løse kritiske oppgaver innen disse feltene. VAM har fokus på at de økte tilskuddene til samlingsforvaltning og vedlikehold på banen, ikke spises opp av lønn. Et sentralt lønnsoppgjør, som for VAM endte opp på rundt 4 %, kombinert med en indeksregulering fra KUD på i underkant av 1,9 % forsterker imidlertid utfordringene i den daglige driften. Styret er også bekymret for «smitteeffekten» i forhold til kommunenes og fylkeskommunens regulering av egne tilskudd, jf. strategisk grep 1 ovenfor.

Vest-Agder-museet har en høy andel av sine driftsmidler bundet opp i lønn. Dette er en konsekvens av at avdelinger som f.eks. Sjølingstad Uldvarefabrik er avhengig av en større stab for at produksjonen skal kunne videreføres eller sikkerhetskravene ivaretas, samt museets desentralisert struktur, med mange avdelinger spredd rundt i fylket.

Det ble i 2013 inngått en intensjonsavtale om konsolidering mellom VAM og D/S Hestmanden/Norsk krigsseilermuseum. En forutsetning for konsolidering, er at videre drift, samt gjenstående investeringer knyttet til klargjøring for formidling, dekkes med eksterne midler/økte tilskudd.

Museets egenkapital var pr. 31.12.14 ca. 9,4 millioner kroner, hvorav 2,9 mill. kroner avsatt i bundne driftsfond og 4,2 mill. kroner i disposisjonsfond. Likviditeten er tilfredsstillende. Oppnådde egeninntekter i 2014 er nærmere 12 % av de totale driftsinntektene. Pensjonspremie og pensjonskostnader har de siste årene vært sterkt økende i museumssektoren, og fremtidige pensjonsforpliktelser dekkes ikke av avsatte pensjonsmidler og medfører en latent, fremtidig forpliktelse som potensielt kan resultere i et kapitalunderskudd.

Formålet med søknaden. Det er plass til 1500 tegn.

Det vises til Rundskriv om utarbeidelse av søknad om statstilskudd for 2016. Denne teksten skal kunne brukes av Kulturdepartementet i arbeidet med statsbudsjettet for 2016. Formålet skal være mest mulig dekkende for den samlede aktiviteten, og være i samsvar med de rammene som er trukket opp i lover, vedtekter, sentrale styringsdokumenter e.l. Dersom statstilskuddet gjelder kun deler av formålet for virksomheten, skal dette spesifiseres her.

Visjon: «Sammen skal vi flytte grenser!»

Formål: Gjennom bevaring, forskning, formidling og fornying, skal vi gi publikum gode opplevelser og ny innsikt om livet i Vest-Agder: «Vi forteller din historie».

Kjerneverdier: Ekte og kreative.

Faglig fokus: Besøksstedenes lokalhistorie, områdets maritime og militære historie, industrihistorie, bygningsvern. De faglige prioriteringene gir retning ved tilsettinger, innsamlingsplaner, innsatsfelt mm.

Faglige mål: Forvaltning: Bygningsvern, magasin, registrering. Forskning: Fagfellevurderte publikasjoner, flere NMF-sertifiseringer. Formidling: Digital formidling, flerveis kommunikasjon, bedre integrering mellom F-ene. Fornyning: Viktig i alle deler av museet, særskilt fokus nå på museumsetableringen på Odderøya, formidling av museets kjerneoppgaver, konsolidering med Norsk krigsseilmuseum. Forretning: innføring av markedsplaner og økt fokus på kommersialisering. Organisasjonsutvikling: Tydeliggjøring av organisasjonen, videreføre profesjonalisering av daglig drift.

Kunnskapsoverføring knyttet til håndbåren kunnskap har særlig fokus innenfor bygningsvern og driften av de teknisk industrielle kulturminnene.

VAM har vært ett av seks «Brudd-museer». Vi ser fremdeles på dette som et viktig arbeider og vil videreføre den interne arbeidsgruppa som består av representere fra de fleste av besøksmålene i museet, total 8 personer. Denne skal sikre at brudd-problematikk integreres i museets daglige arbeid og i de større satsingene.

Årsrapport for 2014, jf. Rundskriv om utarbeiding av søknad om statstilskot for 2016 og hjelpetekst. Det er plass til 10 000 tegn eller ca. to-tre sider tekst.

*Rapporten skal være kortfattet og poengtert. For nærmere krav til innholdet i årsrapporten vises det til tilskuddsbrevet for 2014 og **Rundskriv om utarbeiding av søknad om statstilskot for 2016.***

Det nasjonale museumsnettverket, nasjonale og region-/landsdelsinstitusjoner, skal rapportere på vedlikehold. Rapporten skal innarbeides i årsrapporten. Departementet ber også om at styret vurderer om det er utført tilstrekkelig vedlikehold av bygninger, lokaler og utstyr ved institusjonen i rapporteringsåret, og om det er gjort tilstrekkelige avsetninger til vedlikehold kommende år.

Tekstlig omtale - søknad om driftstilskudd i 2016

Forslag om midler til nye tiltak krever særlig begrunnelse, og skal føres opp med kostnadsoverslag i prioritert rekkefølge, jf. Opprett nytt tiltak . Begrunnelsen skal inneholde målet for tiltaket og redegjørelse for hvilken aktivitet og merverdi som blir skapt/generert. Søknaden kan inneholde maksimalt 3 nye tiltak.

Registrerte tiltak blir vist i ei liste på skjemaside 7 med prioritet, navn på tiltaket og søknadsbeløp. Dere kan redigere informasjonen i enkelttiltak ved å trykke på tiltakets knapp i endre kolonnen i oversikten over registrerte tiltak på side 7. Det er også knapper for å endre på prioriteringsrekkefølgen, og for å slette tiltak.

Prioriterte tiltak 1

Hovedomtale og begrunnelse. Det er plass til 600 tegn.

En konsolidering mellom Norsk krigsseilmuseum/DS Hestmanden og VAM er ønskelig. Bredalsholmen, Kristiansand, vil være hjemmehavn, men skipet vil kunne være på tokt vår og høst. Norsk krigsseilmuseum skal være et nasjonalt minnesmerke. Fylkeskommune og vertskommune mener finansieringsmodellen må gjenspeile dette (deling 80/20). Sikkerhet for finansiering av videre drift (vedlikehold og formidling), samt gjenstående investeringer knyttet til formidling, er satt som en forutsetning. Det vises ellers til innsendte søknad under "Nasjonale kulturbygg", samt den pågående dialogen med Kulturrådet og departementet.

Prioriterte tiltak 2

Hovedomtale og begrunnelse. Det er plass til 600 tegn.

Det er gitt klare politiske signaler om at mer av midlene i museene må komme fra egeninntjening og fra private aktører. Vi tror det er mulig!

Gjennom bl.a. smartere markedsføring, mer målrettede publikumstilbud, samt kompetanseoverføring fra klyngenettverket Arena USUS og sentrale aktører som Dyreparken, skal besøkstallet kunne dobles frem til 2018 – og egeninntjeningen knyttet til mersalg økes vesentlig. Kristiansand og Vest-Agders fokus på «Barnas by» er et viktig grunnlag. En suksess fordrer imidlertid prosjektfinansiering av en dedikert markedsfører i en treårsperiode (se vedlegg).

Beskrivelse av planlagt drift i 2016. Det er plass til 6000 tegn.

Den tekstlige omtalen av planlagt drift (felt 401) skal være kortfattet og poengtert. Omtale av hovedlinjene i budsjettframlegget bør også vise til strategier og langsiktige planer for 2017-2018. For krav til budsjettframlegget vises det til Rundskriv om utarbeiding av søknad om statstilskot for 2016.

VAM vedtok 2014 ny strategisk plan (2015-19). Budsjettprioriteringene bygger på denne, fagplanene og de overordnede faglige prioriteringene. Arbeidet med markedstilpasning og posisjonering er integrert i ny strategisk plan.

Strategisk plan er bygd opp rundt seks «F-er». Forvaltning, formidling og forskning er museets kjerneoppgaver; fornying, forretning og folk (organisasjonsutvikling) er virkemidler for å løse disse.

Samlingsforvaltning, særlig bygningsvern, gjenstandsregistrering og å stabilisere materiellsituasjonen på Setesdalsbanen, har fokus i planperioden. Plan for fremtidig magasinsituasjon må avklares i 2016, da dagens leieavtale går ut i 2020. For å ha fleksibilitet nok i gjennomføringen, organiseres arbeidene som prosjekter. Det er satt måltall for registrering, samt laget en overordnet prioritering blant museets 96 antikvariske bygg. Pågående prosjekter er lagt inn i økonomiplanen for 2015-18. Det er stort fokus på kompetanseoverføring innad i organisasjonen og fra innleid personell til museets egne ansatte. Koblingen mellom samlingsforvaltning og formidling er en rød tråd. Bl.a. skal VAM og fylkeskommunen samarbeide om kurs, seminarer og «håndverkerkafeer», også for eksterne interesserte.

Dokumentasjon og formidling av krigens kulturminner står i fokus 2015-2020. Brudd problematikk integreres. Det arbeides med «Festung Lista» (Lista flyplass, Nordberg fort), sammen med fylkeskommunen og med støtte fra Riksantikvaren.

Nye midlertidige utstillinger vil også inngå i formidlingen i Mandal og Flekkefjord, mens det skal åpnes ny lokalhistorisk basisutstilling i Flekkefjord til sesongen 2016.

Arbeidet med kulturelle skolesekk videreføres. Museet håper å lykkes med arbeidet for «fri buss» utenfor rushtrafikken, for skoleelever på reise til kulturinstitusjoner (jf. ordninger i Bergen og Trondheim). Transportkostnader er pt. den største utfordringen i forhold til å trekke skole/barnehager til museene. Museet vil i perioden 2016 til 2019 særskilt arbeid med film som virkemiddel i formidlingen. Museet har også stilt seg positive til å delta i et EU-prosjekt med fokus på digital formidling rettet mot barn og unge i samarbeid med Aust- og Vest-Agder fylkeskommune.

I forhold til forskning, skal samarbeidet med Universitetet i Agder videreutvikles. En person er innvilget permisjon for å skrive PHD (tema: Organisasjon Todt). For å styrke forskningen i museet – og samtidig konsentrere innsatsen – prøver VAM i 2015 ut «forskningsuker», hvor andre oppgaver primært legges til sides. Ordningen evalueres i 2016 med tanke på videreføring i 2017 og 2018. VAM overtar i tillegg publiseringen av kulturhistoriske skrifter fra fylkeskommunen. Ordningen videreføres ut planperioden.

Arbeidet med etableringen av museet på Odderøya har høy prioritet som del av museets fornying. Første trinn er åpningen av museumshavna, inkl. aktivitetsbygg, 25. juni 2015. Fra 2016 arbeides med tilrettelegging av kulturminner knyttet til militærhistorien på øya, bl.a. en godt bevart

kommandosentral fra den kalde krigen. En del av formidlingstiltakene forutsetter privat sponning. Videre er det nedsatt ei gruppe med politikere og personer fra administrasjonen i VAF og Kristiansand kommune som skal arbeid sammen med museet for å realisere et nytt museumsbygg på Øya.

En konsolidering mellom VAM og D/S Hestmanden er ønskelig. Hestmanden og Krigsseilermuseumet skal være et nasjonalt minnesmerke over Krigsseilerne og deres innsats. VAM har i sin formidlingsplan lagt vekt på en visuell formidling som skal gi publikum en følelse av hva krigsseilerne opplevde (vises til egen søknad, pri. 1). Etableringen av Krigsseilermuseumet vil skje i samarbeid med Lindesnes fyrmuseum/Kystverksmusea, Bredalsholmen Dokk og Fartøyvernssenter og Stiftelsen Arkivet.

«Forretning» er kommet inn som en ny «F». Gjennom Arena USUS-samarbeidet skal VAM i 2016 ha styrket egeninntjeningen gjennom økt besøk og økt mersalg. Museet mener det her ligger et stort uforløst potensiale. Museets avdelinger ligger i et område av Norge hvor mange ferier = potensielle besøkende. Deltakelse i Arena USUS, samt allerede godt samarbeid med næringsliv og andre reiselivsbedrifter (f.eks. Dyreparken) gjør at VAM har tilgang på kompetanse. VAM mangler imidlertid intern kompetanse til å utnytte denne muligheten og implementere markedsarbeid i daglig drift. En person må lede museets markedsarbeid, samkjøre tradisjonell markedsføring med dagens digitale løsninger, bidra til en helhetlig utvikling av museumsbutikkene/nettbutikk, samt følge opp CRM på vegne av alle avdelingene. Erfaring tilsier at en slik stilling vil kunne videreføres selvfinansiert etter en prosjektperiode på tre år. Jf. ovenfor søkes det om støtte til et treårig markedsførings prosjekt, dette for å sikre en videre drift (pri. 2 ovenfor).

Etter organisasjonsgjennomgangen i 2012 og omorganiseringen i 2013, har VAM oppnådd ei mer effektiv ledergruppe, en administrasjon med fokus på ledelse av hele museet og en fagseksjon som arbeider tverrfaglig på tvers av avdelingene, samt koordinerer de overordnede satsningene innenfor formidling og bygningsvern. Avdelingene har ansvar for lokal forankring, formidling og publikumshåndtering, samt det daglige vedlikeholdet. I det videre arbeides for mer erfaringsutveksling/samarbeid mellom de teknisk- industrielle kulturminnene Setesdalsbanen og Sjølingstad Uldvarefabrik – og på sikt D/S Hestmanden. Det vil også fremover være behov for å arbeide for å finne en best mulig balanse mellom tett samarbeid i organisasjonen og utfordringene med reisetid knyttet til geografi. En større organisasjon tvinger også frem elektronisk saksbehandlings-/arkiv system og fakturahåndtering. Dette ønskes implementert i 2016.

Orientering om ev. byggesøknad

Dersom institusjonen har sendt byggesøknad i løpet av siste år, gi en kort orientering om søknaden (maks 500 tegn)

I arbeidet med etableringen av Norsk krigsseilmuseum er ulike løsninger for publikumsflyt i D/S Hestmanden, samt hvordan løse utfordringene knyttet til universell tilrettelegging, vurdert. Det ble i 2014 fremmet en søknad knyttet til gjenstående arbeider om bord i D/S Hestmanden, samt bruken av gammelt messebygg på Bredalsholmen i forhold til å slippe å etablere toaletter osv. om bord. Søknaden vil bli fornyet i 2015. Dokumentasjon knyttet til avklaringer i Sjøfartsdirektoratet ettersendes.

Eventuelle kommentarer